

Българитѣ. «Прѣди да си искатъ свободата отъ Турцитѣ, Българитѣ познахъ че трѣбва да надвижтъ главния неприятель — незнанието; и начинътъ по който захванахъ дѣлото на освобождението си доказва че тѣ иматъ това свойство, което твърдѣ се ненамира у другитѣ источни християни, т. е. че тѣ знайтъ да размишляватъ и иматъ здравъ разумъ.» Единъ Американецъ пише съ вѣодушевление: «Прѣзъ послѣднитѣ двадесять години никой отъ подчиненитѣ на Турция народи не направи такъвъ бързъ успѣхъ въ образованието; голѣмо число взаимни и главни училища се отворихъ; на всичкитѣ учители народътъ плаща и добрѣ имъ плаща. Училищнитѣ книги, вѣстницитѣ, Священното Писание, сборници и брошури у тѣхъ твърдѣ много се продаватъ. *Подъ старателната грижа на едно добро правителство нѣма никакво съмнѣние че Българитѣ скоро ще се въздигнатъ на високъ степенъ между европейскитѣ народи.*)* Още повече дошълъ въ ентузиазмъ англичанския пѣтешественникъ Сандвичъ: »Видѣхъ училища, които можътъ да служатъ за честь и на Англия, въ които се прѣдава най-добро образование, съединено съ всичкитѣ практически образователни подробности, и обучението става по единъ чудесенъ начинъ. *Никогажъ не съмъ видѣлъ по-остроуменъ народъ!*» а подобни изречения можемъ много още да изберемъ отъ списанията на Каница, на Хохщетера, Лейди-Странгфортъ, Мисъ-Мекензи и други.

Но надѣждитѣ за такъвъ миренъ успѣхъ не се изпълнихъ. Съ отварянието на желѣзницата реформираната Турция достигна върхътъ на силата си;